

OSTRAVAN.CZ

1. Dítě a kouzla v Divadle 12 nabízí ukrutnou spoustu legrace. Velký důvod, proč vzít na operu i ty nejmenší

11.02.2022 ostravan.cz - Milan Bátor

[Odkaz na originál](#)**Klíčová slova:** Divadla (3); 12 (2); moravskoslezského (2); Národního (2); Divadle; divadlo; moravskoslezské; Národní

Národní divadlo moravskoslezské ve čtvrtek 10. února uvedlo premiéru opery Dítě a kouzla francouzského skladatele Maurice Ravela. Lyrická fantazie zazněla v hudebním nastudování dirigenta Paola Gatta, v režii Juraje Čiernika a na scéně a v kostýmech Davida Baziky. V hlavních rolích se představili Karolína Levková, Anna Nitrová, Eva Dřízgová-Jirušová, Václav Morys, Pavel Divín a další za hudební spolupráce pianistů Michala Bárty a Martina Pančochy. Inscenace vznikla ve spolupráci s Fakultou umění Ostravské univerzity a spojila na jednom jevišti profesionální umělce se studenty operního zpěvu.

Hudba Maurice Ravela patří k těm, co nestárnou. Nemusíte mít žádné speciální vzdělání, aby vám promluvila hluboko do srdce a zasáhla vás svou ryzí hudební krásou a pravou emocionalitou. Přitom se nevyhýbá novátorským postupům: bohatou rytmikou, odvážnou harmonií a jedinečnou barevností bývá Ravel řazen k hudebnímu impresionismu, to je však značně zkostnatělé tvrzení. Syntéza starých forem a aktuálních hudebních trendů, kterou ve své hudbě provedl, svědčí o tom, že viděl dál než většina jeho současníků. I proto Ravelovy skladby dnes patří ke kmenovému repertoáru symfonických orchestrů, rádi je hrají i jazzmani a poslouchají lidé, kteří klasickou hudbu nemají běžně ve svém hledáčku.

Lyrická fantazie Dítě a kouzla není první operou skladatele. V roce 1911 byla v Paříži uvedena Ravelova jednoaktová hudební komedie Španělská hodinka. Už v tomto díle se skladatel striktně odlišil od tehdy ještě silně rezonujícího wagnerovského kultu a napsal dílko neobyčejně svěží, vynalézavé a něžné. Ve svém druhém jevištním díle Dítě a kouzla z roku 1925 se Ravel inspiroval námětem o znuděném a krutém dítěti, které dostává od ožvlých věcí za vyučenou. Libreto napsala spisovatelka Colette a Ravel je zhudebnil s imaginativní zvukomalbou, která však nikdy nesklouzává k triviálnímu napodobování přírodních a zvířecích zvuků.

Aktuální ostravské nastudování Ravelovy jednoaktovky je situováno do komorního prostoru **Divadla 12**. Tím byly určeny inscenační možnosti: intimní prostředí nejmenší divadelní scény **Národního divadla moravskoslezského** umožnilo uvést Ravelovu operku pouze v úpravě pro čtyřruční klavír. Tento fakt bohužel umazal značnou část instrumentační virtuozity Ravela, která konkrétně v tomto díle patří k unikátním. Klavírní verze ve srovnání s partiturou velkého orchestru, autorem doplněného náladotvornými nástroji (tamburína, dudy, tam-tam, kastaněty, řehtačka nebo dokonce struhadlo!), vyzněla poněkud jednotvárně. přestože spolehlivý doprovod obstarali pianisté Michal Bárta a Martin Pančocha.

Pomineme-li absenci barevnosti jako esenciální složky této Ravelovy opery, můžeme naopak s potěšením konstatovat, že po režijní, scénické a herecké stránce se inscenačnímu týmu povedlo vykřesat inscenaci plnou života, osvěžujících a invenčních nápadů. Zhruba hodinová opera má strhující tempo, po krátkém iniciačním úvodu se rozjíždí fantaskní děj na plné obrátky. Na scéně postupně defilují jednotlivé věci jako křeslo, hodiny, konvice, zvířata mluví lidskou řečí, probouzejí se i živly (oheň) apod. Všechny předměty mohou být svým způsobem živé a mohou s námi nějak komunikovat. Záleží na tom, jestli jim dáme k tomu příležitost, nebo budeme uplatňovat svou autoritářskou hegemonii z pozice jakéhosi domnělého pána tvorstva. Jak ošidná je taková představa, se ukazuje čím dál častěji a pro příklady nemusíme chodit daleko do minulosti, jsou vidět na současné planetě všude kolem.

V Ravelově fantazijní féerii má všechno naštěstí dobrý konec. Dítě sice dostane pořádnou lekci, jejím výsledkem však je jeho prozření. Uvědomění, že kvalita života je utkána z jemné příze vztahů. Laskavý pohled na svět a na člověka je u Ravela doprovázen humorem a jemně ironickou nadsázkou, jejímž principem je hra. Hra jako jeden z věčných fenoménů, pomocí kterého manifestujeme své bytí ke svobodě a otevřenosti pohledů. V tomto smyslu je nepochybně traktována i režie Juraje Čiernika, jež našla ideální pochopení a podívala se na Ravelovu operu jako na možnost otevřít stavidla fantazie. Především je třeba ocenit pečlivé a vlídné vedení mladších protagonistů, kteří se mohli opřít o zkušenosti starších a etablovaných kolegů.

Ústřední roli dítěte ztvárnila v premiéře Karolína Levková a vedlo se jí výborně. Po pěvecké stránce od této mladé sopranistky můžeme slyšet zajímavé výsledky. Svou postavu sehrála přirozeně bez afektů a manýr, zato v odpovídajícím výrazovém rejstříku, který skutečně evokoval umíněné, trucovité dítě, které z nudy dělá prostě potíže. Z jejích protihráčů nejvíc vynikal Václav Morys, který podobně jako řada dalších protagonistů postupně ztvárnil hned několik postav: Konvici, Aritmetiku, Žabáka a Pastýře. Ve všech byl Morys naprosto bravurní a opět prokázal, že je naprosto všestranný komediální talent. Jeho vyjádření žáby pomocí obličejových svalů bylo odzbrojující, pozoruhodně rozehrál Morys také další postavy a stal se největším pilířem i roznětkou premiéry.

Ostravskému tenoristovi zdařile sekundovala rovněž komediálně nadaná Anna Nitrová v postavách Mámy, Čínského šálku, Vážky a Veverky. Půvabné figurky vytvořila rovněž operní legenda Eva Dřízgová Jirušová, která obdivuhodně sehrála například oživlou pohovku a její první krůčky...

Z mladších protagonistů dále své postavy ztvárnily dobře Natálie Podškubková, Sára Marie Skopalová a Klára Hlúšková, z mladých pánů pak zejména komicky nedostihný Strom a Křeslo Pavla Divína a pěvecky nadějný Ihor Maryshkin v dvojroli Kocoura a Hodin.

Operní fantazie Dítě a kouzla v **Divadle 12** sice nemá barevnou hýřivost Ravelovy orchestrální partitury, ale nabízí divákovi něco, co tradiční velká scéna nemá. Bezprostřední kontakt s divadlem. Možnost slyšet a vidět i nejjemnější herecké a pěvecké nuance a vidět přímo do díla. Zkušenosti dirigenta a autora hudebního nastudování Paola Gatta se odrazily v kvalitě hudebního nastudování, které bylo pro všechny účinkující velkou oporou jak volbou temp, tak dynamickým a agogickým odstíněním. Místy možná trochu opatrným, ale zato umožňujícím zvládnout nelehká interpretační úskalí, kterými Ravel svou partituru prošípkoval. Vynikající práci rovněž odvedli oba pianisté Michal Bárta a Martin Pančocha.

Bez zajímavosti není ani vydařená scéna a kostýmy Davida Baziky, která je interaktivní, barevně vypointovaná a slouží účelně i permanentním proměnám a modifikacím. Imaginace nevyschnula ani v kostýmech, které prokazují Bazikovu kreativitu a smysl pro rafinované i důvtipné řešení.

Ravelova opera Dítě a kouzla v novém nastudování **Národního divadla moravskoslezského** splňuje hned několik předpokladů najednou. Je opravdovou a čistou fantazijní pohádkou, kde se děj neobvyklé věci, je i příležitostí k zajímavým pěveckým výkonům (které se jistě budou dále cizelovat) a především je přímo ideálním podložím pro ukrutnou legraci, která jediná dokáže vychovávat bez drilu, úzkoprsé nadřazenosti a rodičovského diktátu. V tomto smyslu se Dítě a kouzla režiséra Juraje Čiernika a všech zúčastněných myslím podařily vynikajícím způsobem.

URL | <https://www.ostravan.cz/72959/dite-a-kouzla-v-divadle-12-nabizi-ukrutnou-spoustu-legrace-velky-duvod-proc-na-operu-i-ty-nejmensi/>

« zpět na začátek